

AIGUA DEL BESÒS

Aigua, un bé escàs. La gestió de l'espai fluvial del Besòs

Dissabte 1 de juny de 2024 de 10:30h a 13:00h
Casa de les Aigües de Montcada
Av. de la Ribera, s/n, 08110, Montcada i Reixac

Agenda de la jornada:

A les 10:30h - Visita guiada a la Casa de les Aigües a càrrec d'**Adrián Soler**, director del Museu de Montcada

A les 11:20h - Projectió del documental 'El Rec Comtal: la lluita veïnal pel bé comú'

A les 11:30h - Presentació de Diàlegs a la Riba del Besòs
Salutació d'**Albert Carandell Luque**, regidor de Cultura i Patrimoni de Montcada

- L'aigua a l'Agenda Besòs, a càrrec de **Begoña Bellette** i **Joaquim Calafi**, membres de l'equip tècnic del Consorci del Besòs
- Diàleg amb **Narcís Prat Fornells**, catedràtic i professor emèrit d'Ecologia a la Universitat de Barcelona. Expert en ecosistemes aquàtics i gestió de l'aigua.

Presenta i coordina **Carmen Fructuoso** de La Perifèrica

A les 13:00h - Cloenda

Amb el suport de

Pots inscriure't al següent formulari:
<https://forms.gle/yja36ytLxDSUYDhy9>

L'aigua a l'AGENDA BESÒS

JORNADA Diàlegs a la Riba del Besòs
01/06/2024 Casa de les Aigües

L'AGENDA BESÒS_2016

L'Agenda Besòs sorgeix de la voluntat dels ajuntaments del tram Baix del Besòs de donar **continuitat al projecte de regeneració del riu** establint una **estratègia de desenvolupament urbà compartida**

L'AGENDA BESÒS_2016

És un instrument dinàmic que estableix les bases per consensuar les estratègies de futur de forma que es permeti adaptar-ho a les dinàmiques i les necessitats canviants de la societat.

L'Agenda Besòs no és un programa d'actuacions associat a un finançament compromès.

L'AGENDA BESÒS_2016

81 km²
Superfície

4 municipis
Badalona, Montcada i Reixac, Sant Adrià de Besòs, Santa Coloma de Gramenet

3 districtes
Nou Barris, Sant Andreu, Sant Martí

1 milió de persones

30%
de la població de l'AMB

12%
de la població de Catalunya

98 barris
més de 100 nacionalitats

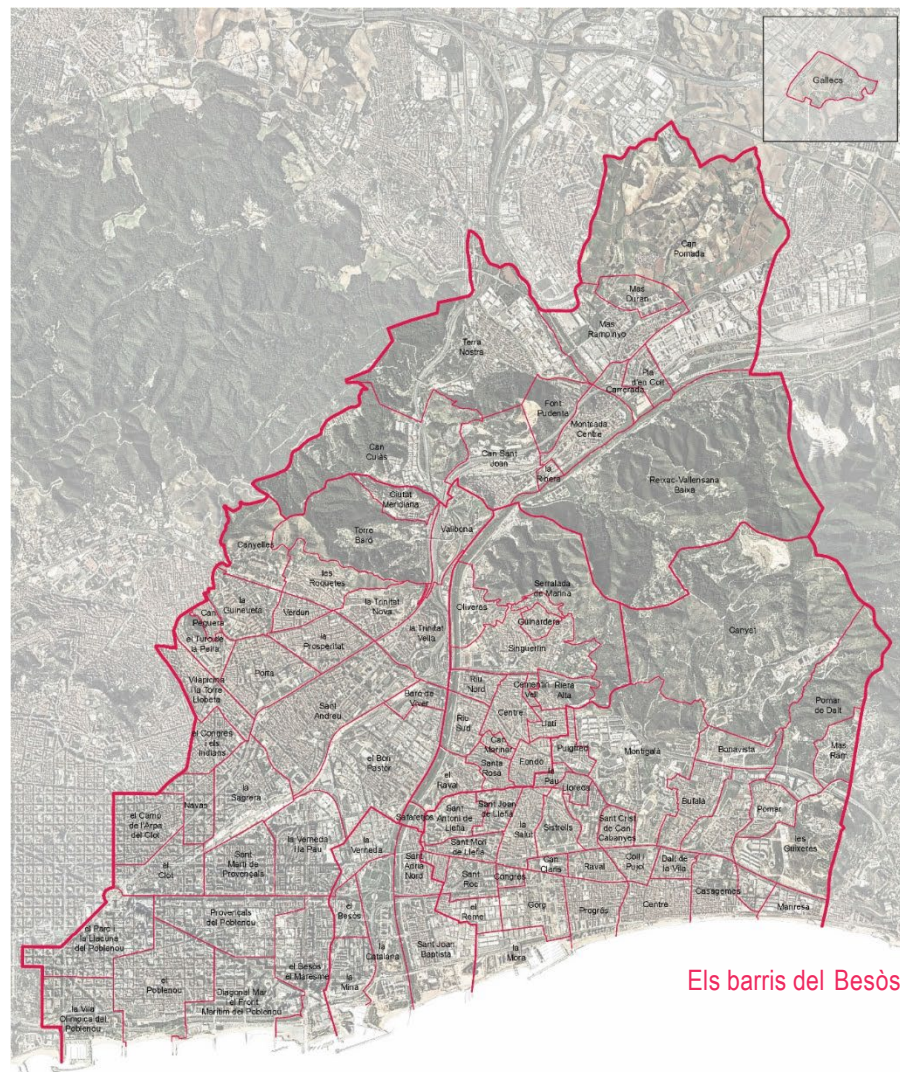
24,6%
de població estrangera

22,2%
població estrangera a l'AMB

16 barris vulnerables
dels 25 més vulnerables de l'AMB

28,5%
de la població resident en situació de risc de pobresa extrema o moderada

24,4%
població de l'AMB en situació de risc de pobresa extrema o moderada

Els barris del Besòs

L'AGENDA BESÒS_2016

OBJECTIUS PRINCIPALS

<http://territoribesos.cat>

Fomentar una **identitat compartida** centrada en el riu

Reduir les condicions de **vulnerabilitat** als barris

Millorar la **qualitat ambiental** potenciant la **Infraestructura verd-blava**

Millorar l'**accessibilitat i connectivitat** entre els barris

Promoure la **formació** com a palanca d'**inserció laboral**

L'AGENDA BESÒS_2016

ESCALES D'INTERVENCIÓ

L'AGENDA BESÒS_2016

AIGUA

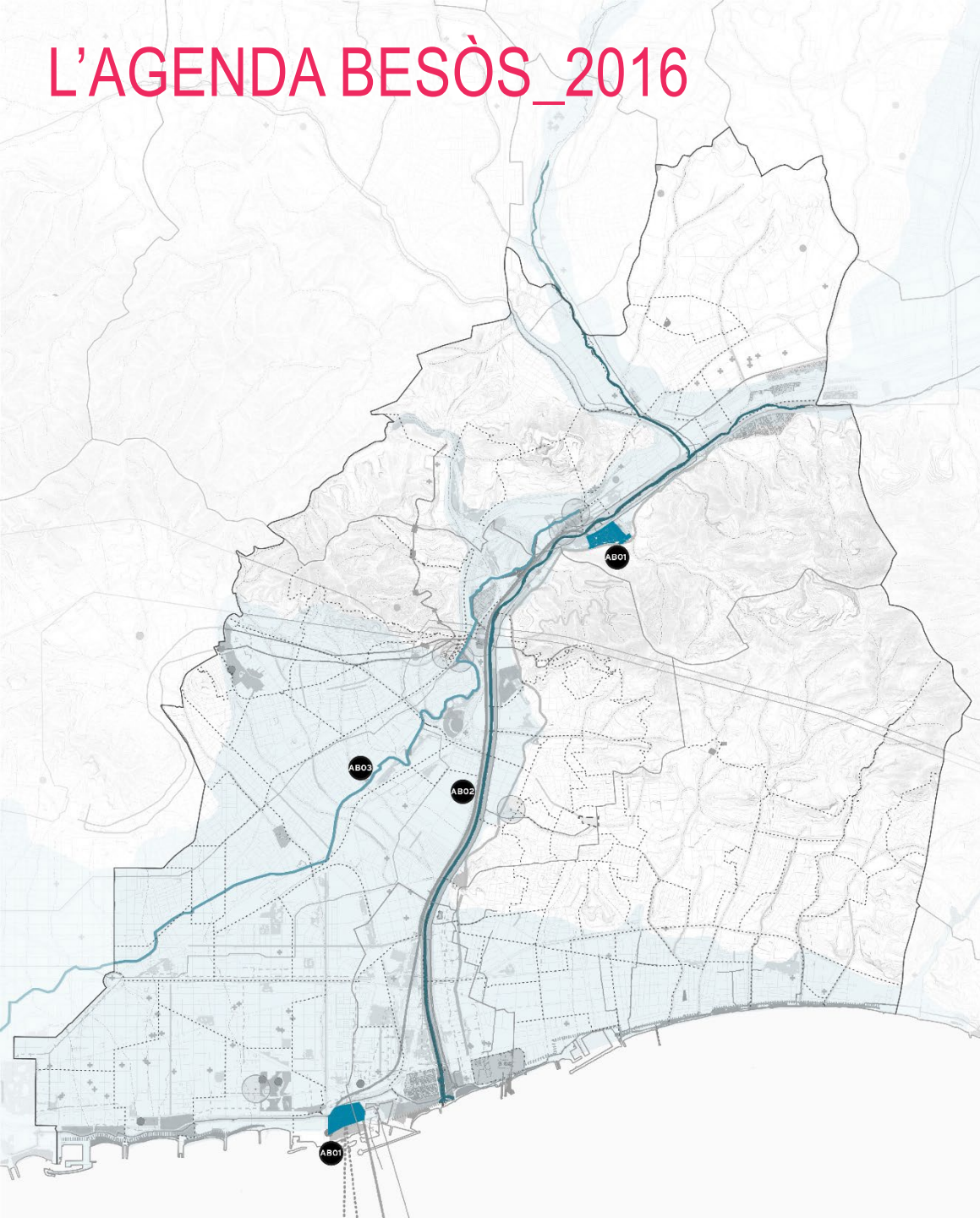

El cicle de l'aigua és l'element protagonista del territori Besòs.

La presència del riu Besòs, els seus afluents i els aqüífers associats condicionen aquest entorn des del punt de vista natural, paisatgístic, ambiental i urbanístic.

L'AGENDA BESÒS_2016

AIGUA

8 ACCIONS

- AB01.** Estudi de l'aprofitament d'usos d'aigua regenerada
- AB02.** Itineraris de l'aigua
- AB03.** Suport al Pla Director del Rec Comtal
- AB04.** Xarxa d'aprofitament d'aigua freàtica pels municipis
- AB05.** Establiment de zones sensibles per a la recàrrega de l'aquífer
- AB06.** Determinació de zones prioritàries on aplicar tècniques de drenatge urbà sostenible
- AB07.** Estudi per la implantació de la gestió de les aigües grises en nous habitatges o reformes integrals d'edificis
- AB08.** Pilots de reducció de consum d'aigua en els barris de major consum

Accions fins ara

- AB01. Estudi de l'aprofitament d'usos d'aigua regenerada
- AB04. Xarxa d'aprofitament d'aigua freàtica pels municipis
- AB05. Establiment de zones sensibles per a la recàrrega de l'aqüífer
- AB06. Determinació de zones prioritàries on aplicar tècniques de drenatge urbà sostenible

- ✓ PLA DIRECTOR ESTRATÈGIC DEL CICLE INTEGRAL DE L'AIGUA (PDCIA)
- ✓ Pla Director Urbanístic Metropolità (PDUM) *aprovat inicialment*

Àrea Metropolitana

- ✓ Mesures Pla de Sequera:
  - Ampliació Planta Potabilitzadora Trinitat (ETAP)
  - Sondejors per avaluar l'aprofitament aigua freàtica
  - Projecte captació aigua Rec Comtal
- ✓ Previsions a mig termini:
  - Nova ETAP
  - Aprofit.sobrant aigua drenatge pàrquing Sant Adrià

Agència Catalana de l'Aigua

Accions fins ara

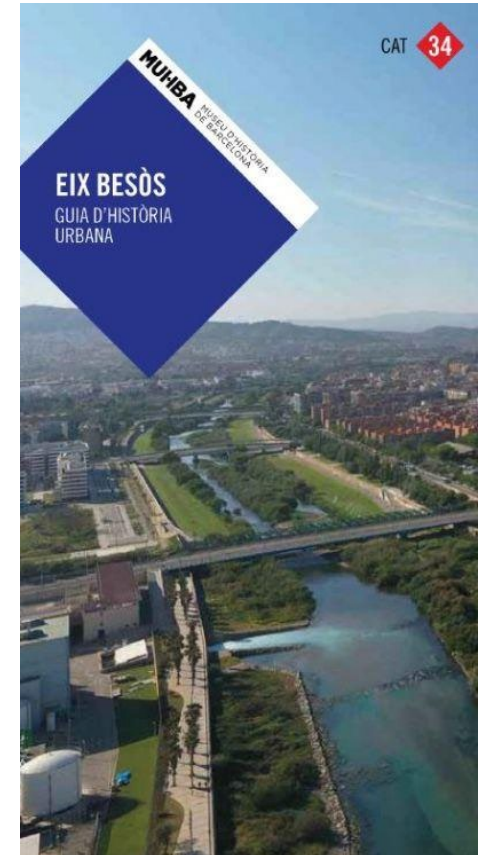
AB02. Itineraris de l'aigua

✓ Guia Històrica Urbana- Eix Besòs Núm 34

Museu d'Història de BCN - Ajuntaments - Consorci del Besòs

L'Eix Patrimonial i Museístic del Besòs neix com un eix conceptual i territorial al llarg del riu, de Montcada al mar. Engloba espais patrimonials, culturals i naturals que ajuden a explicar el desenvolupament de la ciutat des de la perifèria, la transformació urbana, el canvi social i demogràfic de la població, i els aspectes mediambientals.

La suma dels espais i col·lectius que van protagonitzar el desenvolupament metropolità dels segles XIX i XX dona com a resultat uns equipaments patrimonials que mostren l'excel·lència i la peculiaritat de cada territori urbà, convertits en equipaments de proximitat i de ciutat.

AB03. Suport al Pla Director del Rec Comtal

- ✓ Projecte de renaturalització del Rec Comtal i adequació d'un camí per a ús públic entre Vallbona i Trinitat Vella.
En fase d'adjudicació de les obres

Ajuntament BCN
Diputació de BCN
ConSORCI Besòs

El projecte consisteix en la renaturalització del Rec Comtal i la restauració ambiental de les seves vores, per tal de millorar les seves condicions ambientals i de biodiversitat i posar en valor el seu patrimoni.

Es crea un itinerari que segueixi el Rec Comtal vorejant la plana de la Ponderosa fins a l'Estació de Tractament d'Aigua Potable (ETAP) Besòs, per continuar després fins a la Casa de l'Aigua de la Trinitat Vella.

Accions fins ara

AB03. Suport al Pla Director del Rec Comtal

- ✓ Projecte de renaturalització del Rec Comtal i adequació d'un camí per a ús públic entre Vallbona i Trinitat Vella.
En fase d'adjudicació de les obres

Ajuntament BCN
Diputació de BCN
ConSORCI Besòs

AB03. Suport al Pla Director del Rec Comtal

✓ Estudi bàsic sobre els recursos hídrics a l'entorn del canal del Rec Comtal al terme municipal de Barcelona

Ajuntament BCN
Consorti Besòs

Quantificar els recursos del Rec Comtal necessaris per als usos ecològic, lúdic/paisatgístic i el reg de jardins i finques agrícoles i, alhora, analitzar la possibilitat de compatibilitzar-los amb l'abastament d'aigua a la ciutat de Barcelona en els diferents escenaris de sequera previstos.

ESTUDI BÀSIC SOBRE ELS RECURSOS HÍDRICS A L'ENTORN DEL
CANAL DEL REC COMTAL AL TERME MUNICIPAL DE BARCELONA

Santiago Planas de Martí | Dr. Enginyer agrònom
Octubre de 2023

Màxima demanda (juliol) - Cabal fictici constant ($L s^{-1}$)				
Actual (6,5 ha)	normalitat	alerta	excepcionalitat	emergència
Ecològic	75	50	50	50
Evaporació Basses Vallbona	0,01	0,01	0,01	0,01
Jardineria	2,8	1,9	1,4	0,0
Regadiu La Ponderosa (6,5 ha)	25,8	19,4	15,5	5,2
Cabal demandat ($L s^{-1}$)	103,6	71,3	66,9	55,2
Cabal circulant ($L s^{-1}$)	300,0	100,0	100,0	50,0
Excedent ($L s^{-1}$)	196,4	28,7	33,1	
Dèficit ($L s^{-1}$)				5,2

Accions fins ara

AB03. Suport al Pla Director del Rec Comtal

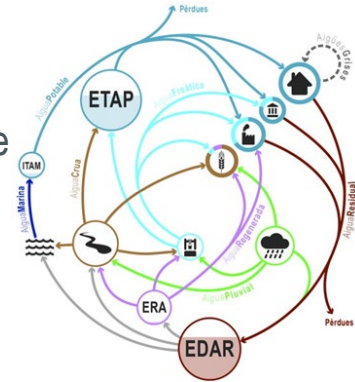

Accions fins ara

- AB01. Estudi de l'aprofitament d'usos d'aigua regenerada
- AB04. Xarxa d'aprofitament d'aigua freàtica pels municipis
- AB05. Establiment de zones sensibles per a la recàrrega de l'aqüífer
- AB06. Determinació de zones prioritàries on aplicar tècniques de drenatge urbà sostenible

- ✓ PLA DIRECTOR ESTRATÈGIC DEL CICLE INTEGRAL DE L'AIGUA (PDCIA)
- ✓ Pla Director Urbanístic Metropolità (PDUM) *aprovat inicialment*

Àrea Metropolitana

- ✓ Mesures Pla de Sequera:
  - Ampliació Planta Potabilitzadora Trinitat (ETAP)
  - Sondejos per avaluar aprofitament aigua freàtica
  - Projecte captació aigua Rec Comtal
- ✓ Previsions a mig termini:
  - Nova ETAP
  - Aprofit.sobrant aigua drenatge pàrquing Sant Adrià

Agència Catalana de l'Aigua

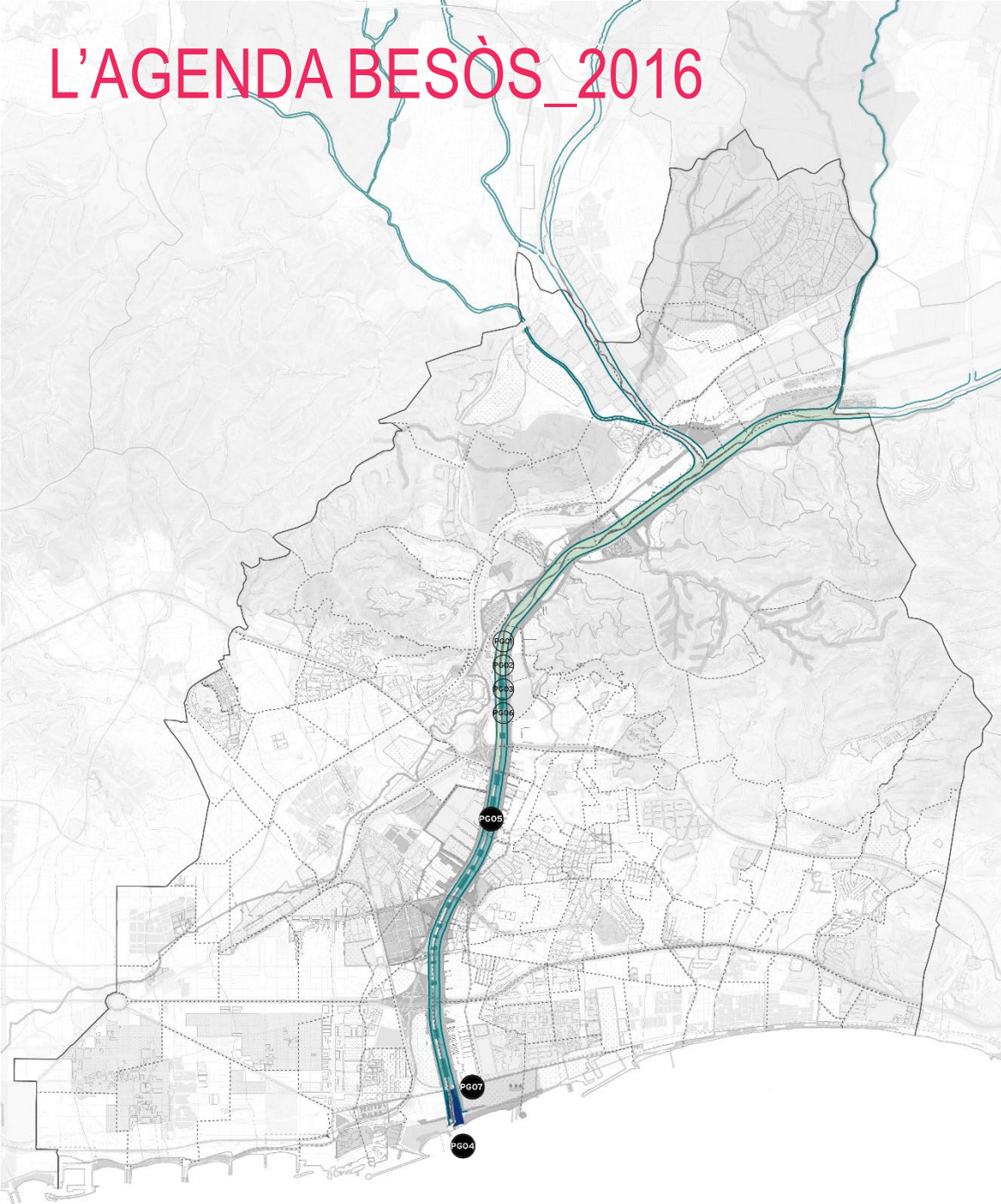

L'AGENDA BESÒS_2016

LLERA

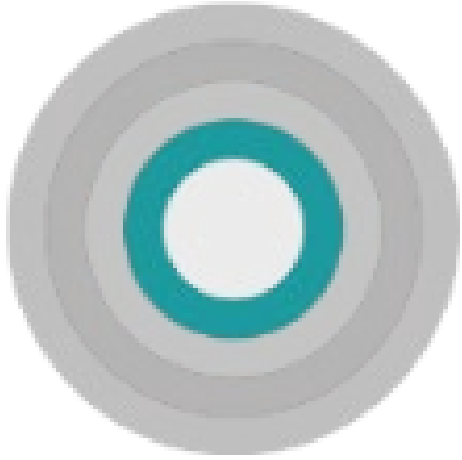

7 ACCIONS

L'AGENDA BESÒS_2016

LLERA

Els objectius inicials de la creació del Parc Fluvial s'han complert. No obstant, avui en dia, és necessària una reflexió sobre la situació actual i una definició dels reptes de futur, **un nou marc de gestió del parc fluvial, en col·laboració amb els agents del territori, per gaudir d'un riu obert a la ciutadania i més natural.**

Una nova gestió del Parc Fluvial

PG01. Pla d'Emergència i de Seguretat

PG02. Pla d'Usos

PG03. Pla de Biodiversitat

PG04. Desembocadura

PG05. Guals Besòs

PG06. Pla d'exploració i manteniment

PG07. Nous accessos al Parc Fluvial

Accions fins ara

PG01. Pla d'Emergència i de Seguretat

PG02. Pla d'Usos

PG06. Pla d'explotació i manteniment

- ✓ Pla de Gestió Integral del Parc Fluvial del Besòs (PGI_2018)
  - Pla d'Emergència. *Redactat. Pendent de validació des de fa més de 5 anys per Protecció Civil de la Generalitat*
  - Pla d'Usos. Pla d'explotació i manteniment: nous horaris; noves actuacions de sensibilització i senyalística;... *Redactat dins del PGI.*

Ajuntaments
Diputació de BCN
ConSORCI Besòs Tordera
AMB
ConSORCI del Besòs

Accions fins ara

PG03. Pla de Biodiversitat

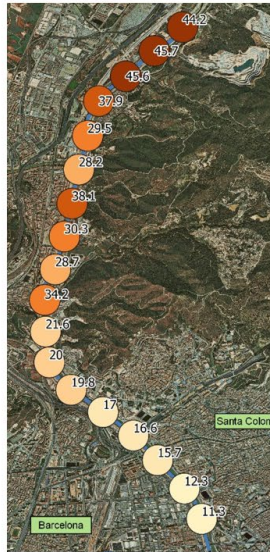
[Observatori Ambiental Litoral-Besòs -
Indicadors \(consorcibesos.cat\)](http://consorcibesos.cat)

PG04. Desembocadura

- ✓ Accions per potenciar la biodiversitat al Parc Fluvial. *Xavi Larruy 2017*
- ✓ Documents diagnosi BR: Qualitat de l'aigua (2022) i Biodiversitat (2023) *Observatori Qualitat Ambiental Litoral Besòs (OAB)*
- ✓ Jornada sobre Biodiversitat en el marc de l'OAB (*Observatori Ambiental Litoral Besòs*)_ *Octubre 2023*
- ✓ Diagnosi de l'hàbitat del tram baix del Besòs, avaluació de l'estructura de l'hàbitat, la connectivitat longitudinal i la flora exòtica. *Arnau Tolrà_ 2022*
- ✓ Pla de millora ambiental del tram baix del Besòs. Restauració de la connectivitat transversal del tram final del Besòs. Propostes per a la rehabilitació de l'estructura de l'hàbitat fluvial. *Arnau Tolrà_2022*

Ajuntaments
Fundació Zoo de BCN
Consorci del Besòs

37 espècies de flora exòtica invasora, 20 de les quals abundants

Espècie exòtica invasora	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	T17	T18	
<i>Acer negundo</i>																			
<i>Alnus incana</i>																			
<i>Amaranthus sp.</i>																			
<i>Ambrosia coronopifolia</i>																			
<i>Amelichia caudata</i>																			
<i>Araujia sericifera</i>																			
<i>Artemisia tridentata</i>																			
<i>Artemisia annua</i>																			
<i>Artemisia verlotiorum</i>																			
<i>Aruno donax</i>																			
<i>Bidens aurea</i>																			
<i>Bidens frondosa</i>																			
<i>Broussonetia papyrifera</i>																			
<i>Buddleja davidii</i>																			
<i>Chenopodium album</i>																			
<i>Corypha canadensis</i>																			
<i>Cortaderia selloana</i>																			
<i>Cucurbita maxima</i>																			
<i>Cyperus eragrostis</i>																			
<i>Cyperus papyrus</i>																			
<i>Datura stramonium</i>																			
<i>Dysphania ambrosioides</i>																			
<i>Elaeagnus indica</i>																			
<i>Helianthus tuberosus</i>																			
<i>Ligustrum lucidum</i>																			
<i>Ludwigia peploides</i>																			
<i>Melilotus alba</i>																			
<i>Mirabilis jalapa</i>																			
<i>Phytolacca americana</i>																			
<i>Rubia coccinea</i>																			
<i>Robinia pseudoacacia</i>																			
<i>Senecio inaequalis</i>																			
<i>Senecio pterophorus</i>																			
<i>Solidum chersopodioides</i>																			
<i>Ulmus pumila</i>																			
<i>Xanthium echinatum</i>																			
<i>Xanthium spinosum</i>																			

Les condicions del passat són el punt de referència per a la restauració del present

Pla de millora ambiental del tram baix del Besòs. Restauració de la connectivitat transversal del tram final del Besòs. Propostes per a la rehabilitació de l'estructura de l'hàbitat fluvial. *Arnau Tolrà_2022*

Combinació de tres índexs d'estructura de l'hàbitat. Cap sector arriba a l'aprovat.

Full de ruta per actuar sobre les arrels del problema

- ✓ Recuperar l'amplada de la llera (widening, braços secundaris, etc)
- ✓ Potenciar la interacció i reconexió entre riu i ribera (retirada de motes)
- ✓ Augmentar la complexitat estructural de la llera i ribera (instream habitat)
- ✓ Relocalitzar o eliminar infraestructures i usos de la plana al·luvial
- ✓ Recuperar connectivitat longitudinal
- ✓ Reduir extraccions per assolir el cabal ecològic
- ✓ Reintroduir elements/espècies que promoguin processos hidromorfològics
- ✓ Regular l'ús públic en zones d'alt valor ecològic
- ✓ Augmentar les restriccions envers els residus contaminants

Accions fins ara

PG03. Pla de Biodiversitat

PG04. Desembocadura

[Observatori Ambiental Litoral-Besòs -
Indicadors \(consorcibesos.cat\)](http://consorcibesos.cat)

- ✓ Projecte de la Desembocadura del Besòs_ *Projecte en redacció. Finançament 1ª Fase*
- ✓ Refugi de Biodiversitat del riu Besòs a Santa Coloma de gramenet. *Executada 1ª Fase. En execució 2ª Fase. En redacció projecte 3ª Fase.*
- ✓ Projecte pilot de revegetació del mur del Parc fluvial del Besòs. *Executades fase 1 i fase 2. en estudi 2 anys.*
- ✓ Tancament de protecció a la nidificació del corriol petit. *Executat i en seguiment*

Ajuntaments
AMB
Consorci del Besòs

Accions fins ara

PG03. Pla de Biodiversitat

PG04. Desembocadura

Accions fins ara

PG03. Pla de Biodiversitat

PG04. Desembocadura

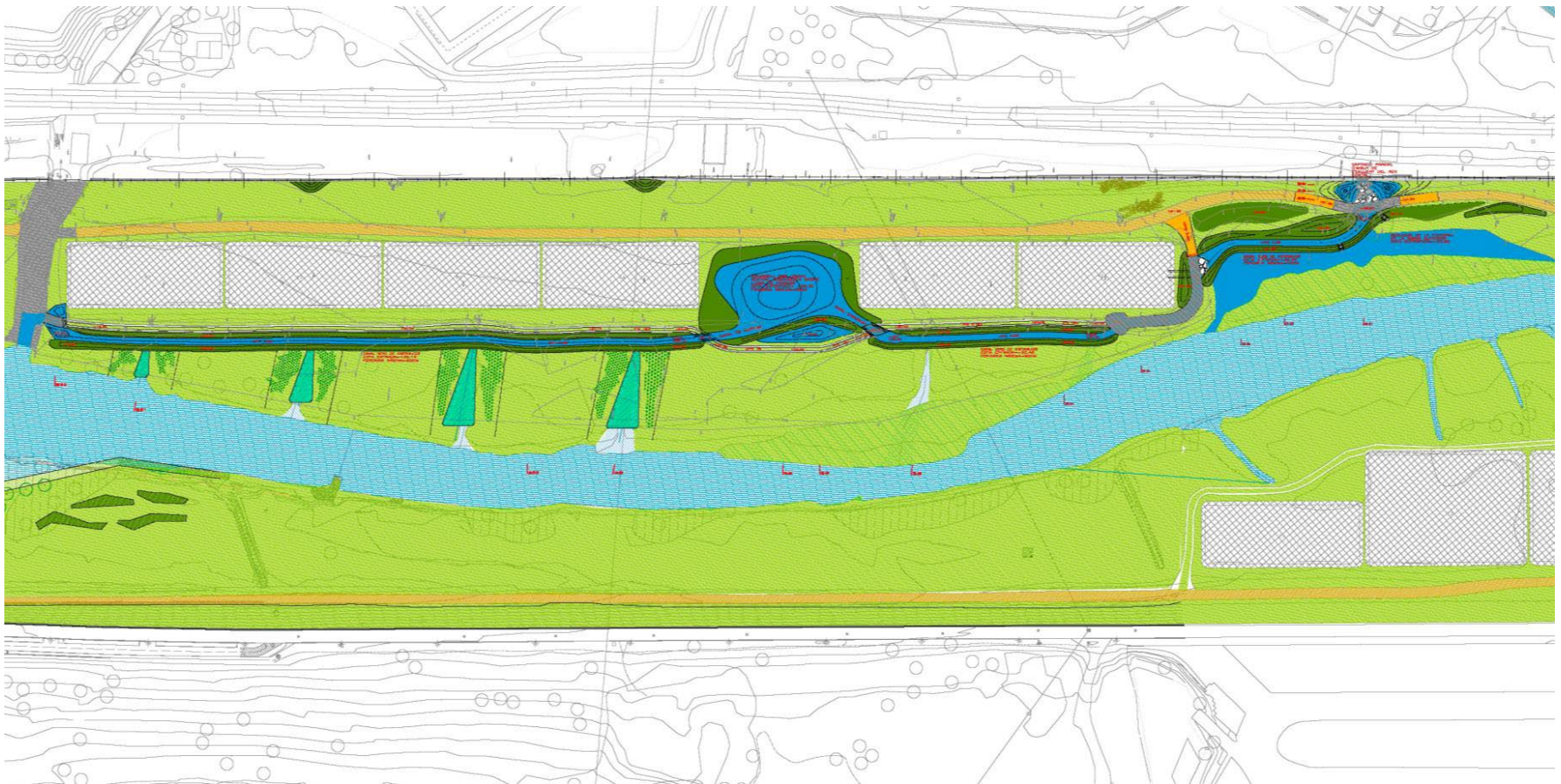

Accions fins ara

PG03. Pla de Biodiversitat

PG04. Desembocadura

L'AGENDA BESÒS_ARA

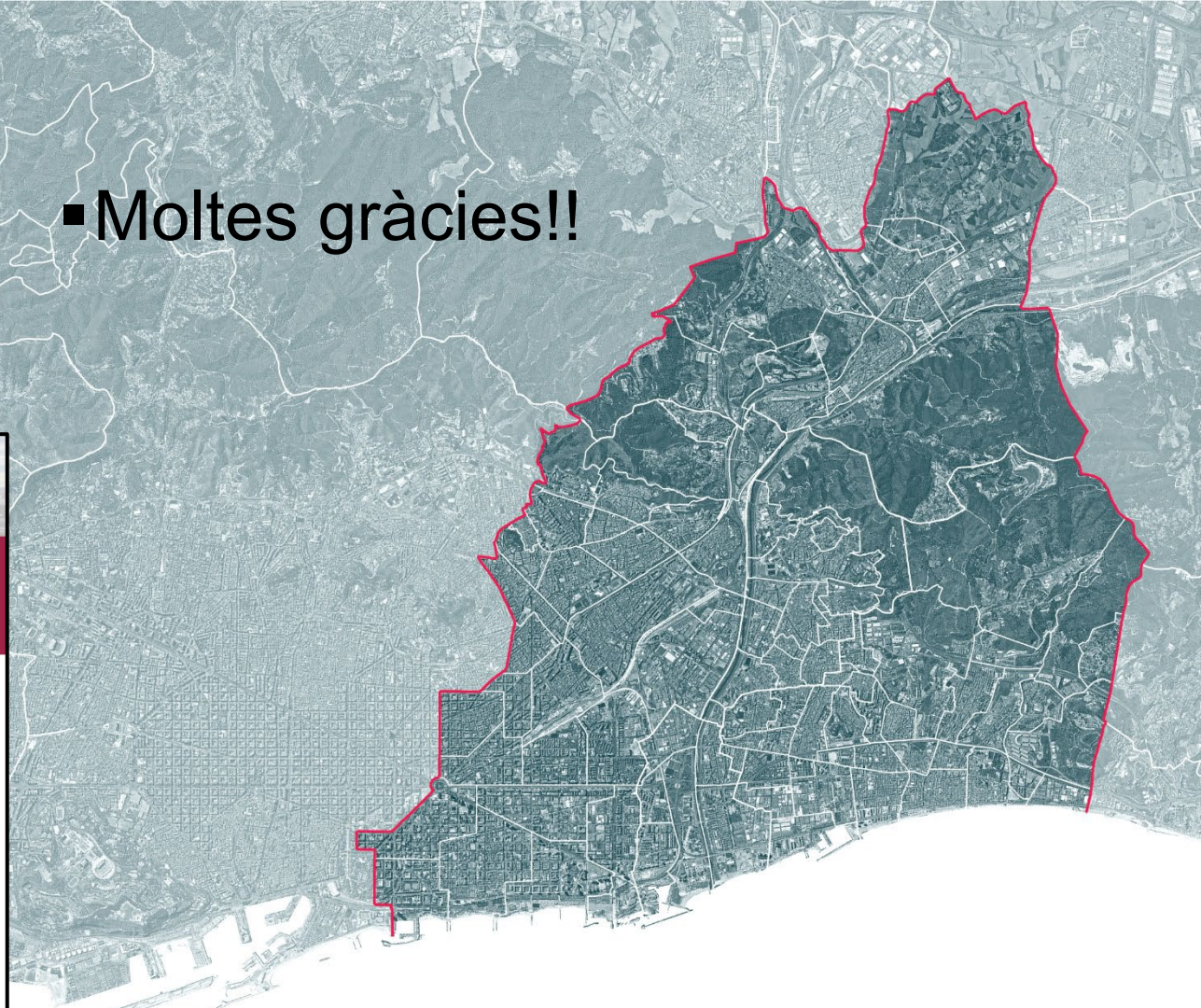
AIGUA

En l'actual context de crisi climàtica ens ha de preocupar l'alta vulnerabilitat del Besòs:

- Acordar cabal ecològic tant pel Rec com pel Besòs
- Menys cabal d'aigua d'origen natural. I recordem que el cabal circulant actualment pel Besòs és molt depenent de l'aigua tractada a depuradores (aportació mitjana anual de més del 80%)
- Possible tancament de la barra de sorra. Poca aigua circulant en alguns trams
- Les captacions industrials baixen +/- un 25%
- Les EDAR aportaran menys aigua:
  - Menys consum de tot tipus- menys aigua a tractar a EDAR
  - Més aigua de regeneració

■ Moltes gràcies!!

 Diàlegs a la Riba del Besòs

AIGUA DEL BESÒS

Aigua, un bé escàs. La gestió de l'espai fluvial del Besòs

CASA DE LES AIGÜES

Dissabte 1 de juny de 2024 de 10:30h a 13:00h
Casa de les Aigües de Montcada
Av. de la Ribera, s/n, 08110, Montcada i Reixac

Agenda de la jornada:

A les 10:30h - Visita guiada a la Casa de les Aigües a càrrec d'**Adrián Soler**, director del Museu de Montcada

A les 11:20h - Projectió del documental 'El Rec Comtal: la lluita veïnal pel bé comú'

A les 11:30h - Presentació de Diàlegs a la Riba del Besòs
Salutació d'**Albert Carandell Luque**, regidor de Cultura i Patrimoni de Montcada

- L'aigua a l'Agenda Besòs, a càrrec de **Begoña Bellette** i **Joaquim Calafi**, membres de l'equip tècnic del Consorci del Besòs
- Diàleg amb **Narcís Prat Fornells**, catedràtic i professor emèrit d'Ecologia a la Universitat de Barcelona. Expert en ecosistemes aquàtics i gestió de l'aigua.

Presenta i coordina **Carmen Fructuoso** de La Perifèrica

A les 13:00h - Cloenda

Amb el suport de

Pots inscriure't al següent formulari:
<https://forms.gle/yja36ytLxDSUYDhy9>

L'aigua a l'AGENDA BESÒS

JORNADA Diàlegs a la Riba del Besòs
01/06/2024 Casa de les Aigües